

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ Қ А Р О Р И "Соғлом авлод" давлат дастури тўғрисида

Соғлом авлодни тарбиялашга, юксак умуминсоний қадриятларга асосланган ҳаётий ўрнига эга бўлган маънавий бой, ахлоқан етук, интеллектуал ривожланган, юқори билимли, жисмонан бақувват, ҳар томонлама камол топган шахсни шакллантиришга йўналтирилган кенг қўламли чора-тадбирларни амалга ошириш мақсадида ҳамда Ўзбекистон Республикасида 2000 йилнинг "Соғлом авлод йили" деб эълон қилиниши муносабати билан Вазирлар Маҳкамаси Қ А Р О Р Қ И Л А Д И:

1. Куйидагиларга:
соғлом оилани шакллантириш ва оилада юксак маънавий-ахлоқий муҳитни ривожлантириш учун шарт-шароитларни такомиллаштиришга;
давлат, жамият ва оила томонидан соғлом фарзанд туғилишига эътибор ва ғамхўрликни кучайтиришга;
болаларнинг саломатлигини мустаҳкамлаш, таълим олиши ва ҳар томонлама камол топиши учун шарт-шароитларни яхшилашга;
"Меҳрибонлик" уйларида, мактаб-интернатларда ва ихтисослаштирилган мактабларда тарбияланаётган болаларга давлат томонидан ёрдамни кучайтиришга;

ижтимоий тафаккурда етук, ҳар томонлама камол топган ва соғлом авлоднинг туғилиши ва тарбияланиши учун юксак масъулият психологиясини шакллантиришга, соғлом авлоднинг туғилиши ва тарбияланиши масалалари бўйича аҳолига ялпи билим бериш тизимини яратишга йўналтирилган "Соғлом авлод" давлат дастури тасдиқлансин.
2. Белгилансинки, "Соғлом авлод" давлат дастурида назарда тутилган чора-тадбирларни, уларнинг аҳамияти ва қўламлигини, сарф-харажатлар ҳажмларини ва ижтимоий оқибатларини ҳисобга олган ҳолда, амалга ошириш 2000 йилда ва кейинги йилларда тегишли ресурслар билан таъ-

минланиши керак.

Давлат дастури топшириқларининг унда белгиланган муддатларга мувофиқ сўзсиз бажарилиши учун ўзлари-га боғлиқ бўлган барча чора-тадбирларни кўриш, барча мавжуд имкониятларни сафарбар этиш вазирликлар, идоралар, ҳудудий ҳокимият ва бошқарув органлари ҳар бир раҳбарининг муҳим инсоний бурчи деб ҳисоблансин.

3. "Соғлом авлод" давлат дастури-ни бажаришга доир ишларни мувофиқлаштириш ва назорат қилиш учун Республика комиссияси тузилсин.

Республика комиссияси, зарурият бўлганда, Давлат дастурининг тегишли йўналишлари бўйича олимлар, мутахассислар ва жамоатчилик вакиллари-дан иборат ишчи гуруҳлари тузсин ва жойларда дастурий чора-тадбирларнинг амалга оширилиши бўйича ишларнинг ҳақиқий аҳоли ўрганили-шини таъминласин.

(Давоми 2-бетда)

ЯНГИ КЕНГАШ

Ижро интизомини ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг қабул қилинган фармонлари ва фармойишлари, Вазирлар Маҳкамаси қарорлари сўзсиз бажарилишини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармони билан Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузурда "Назорат бўйича мувофиқлаштирувчи кенгаш" ташкил этилди.

ПРЕЗИДЕНТ ТУҲФАСИ

Мамлакатимиз раҳбари Ислоҳ Каримов бевосита ўз ташаббуси ва фармони билан ташкил этган Тошкент Ислоҳ университети-га Саудия Арабистони Подшоҳининг Қуръон нашр

СЎНГГИ УЧ КУН МУЖДАЛАРИ

этиш мажмуаси томонидан чоп этилган Мусҳаф ҳамда Мадинадаги муборак масжиди набавий имоми, машхур қори, шайх Иброҳим ал-Аҳдар ал-Қаййим тиловати туширилган магнит тасмаларини тўхфа этди.

МИННАТДОРЧИЛИК МАКТУБИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг АҚШ мудофаа вазири Уильям Коэнга Ўзбекистон-Америка муносабатларининг ҳарбий техника соҳасида ҳамда "Тинчлик йўлида ҳамкорлик" дастури доирасида ривожланиши ва мустаҳкамланишини қўллаб-қувватлагани учун миннатдорчилик изҳор этилган мактубини мамлакатимиз ташқи ишлар вазири А. Комилов АҚШнинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Ж. Преселга топширди.

Мустақил фикр баҳсларда терефлашади

<p>Комил инсон тарбияси 3-бет</p>	<p>Ўқитувчига ёрдам 4-бет</p>	<p>МЕНМОНХОНА «Элчи» Муҳаммад Юсуфнинг эзгу иши 5-бет</p>	<p>Кўзларни мунаввар айлаган китоб 9-бет</p>
--	--	--	---

— Фикр куртакларининг уйғониши, албатта, биринчи муаллим номи билан боғлиқ. Сизнинг биринчи муаллимингиз...

— Қўлимга биринчи бўлиб қалам тутқазган, ҳарфларни биринчи марта ўргатган киши Саъдуллахон ака Тожихонов бўладилар. Умрлари узоқ бўлсин, ҳозир кексалик нафақасидалар. У кишининг уйларида катта кутубхона бўлар эди. Мен ҳам шу кутубхонага "аъзо" эдим ва кўплаб китоблар олиб ўқирдим. Ҳозирги ўқитувчилар ичида ана шунақа фидоийлари камроқдай туюлади менга... Мактабларга борганимда сезаманки, ҳозирги пайтда, ўқувчилар ўқишдан кўра кўпроқ пулга қизиқадилар. Фалон нарсани олмоқчимиз, фалон нарсага пул йиғяпмиз... Таълим ҳақида гапирмоқчи эмасман, тарбия ҳақида шуни айтиш керакки, ҳозир баъзи ўқувчилар директорнинг олдида сигарет чекиб тураверишади. Бизнинг давримизда бунақа гаплар бўлмаган. Биз ўқитувчининг олдини кесиб ўтолмасдик ҳатто. Мен ўқитувчиларнинг обрўи ўша даврдагидай бўлишини истайман. Ана шунда кўп нарса ўзгаради. Ҳеч бўлмаганда юқоридагидай нохуш мисоллар келтириб, куйинмайди одам. Энг муҳими, болаларнинг дунёқараши ўзгаради. Бу — катта гап.

— Газетхонларни Мухаммад Юсуфнинг мактабда қандай ўқувчи бўлганлиги қизиқтиради...

— Ёмон ўқимаганман. Мактабни битираётганимда аттестатимда фақат математикадан баҳоим "тўрт" бўлган. Шўх бўлганлигим учун, жудаям намунали ўқувчи бўлмаганман. Тарих, география ва жисмоний тарбияга кўпроқ қизиқардим. У пайтлар интизом биринчи ўринда турарди. Ўқитувчилар ёмон ўқисаям нима деса "хўп" дейдиган ўқувчиларни яхши кўрардилар. Энди ўйласам, ўқитувчи билан ўқувчи орасида ўша пайтда жуда катта "жар" бор экан. Ўқитувчи ўзини шундай тутардики, ўқувчи ҳечам дардини айтолмасди унга. Шундай бўлса-да, шўхлигимни, ичим тўла шеър — куш бўлганлигини энди тушунапман. Шундан еру кўкка сиғмаганман.

Ўша пайтда мактабда хулқи яхши баҳоланмаган шўх болаларнинг кўпчилиги бугун ҳар хил соҳаларда раҳбарлик лавозимларида ишлашяпти. Шуларни назарда тутиб айтсам, шўх болаларга болалигидан кўпроқ эътибор бериш керак экан.

— Бешиқда берган феъл ўзгармайди, дейишади. Балким... Шу маънода дунёқарашингизга қаттиқ таъсир этган бир-икки воқеани

эсласангиз.

— "Бешиқда берган феъл..." Бу гапга унчалик қўшиллолмайман. Ҳақиқий онгли одам ҳаётда камчиликларини кўриб, билиб, шуларни йўқотиш билан овора бўлади. Шу маънода, одам ўзини ўзи тарбиялайди.

Ёшлигимда жуда кўп одамга тақлид қилганман. Аввало, хизматдан қайтган йигитларга тақлид қилардим. Улар менинг кўз ўнгимда ҳамма нарсага кучи етадиган, паҳлавон одам эди. Ундан кейин, ўқитувчиларим ичида ўзим ёқтирадиганларим бор эди. Фақат дарсда ўзини тутишига эмас, юриш-туриши, кийиниши, дидигаям тақлид қилардим. Кейин-кейин адабиётга қизиқганимда, номдор шоирларга тақлид қилиб, шеърлар ўқир эдим.

Меҳмонхона

Мухаммад Юсуф:

«ШЕЪР — ОРЗУЛАРИМНИНГ ЧЎҚҚИСИ ЭМАС»

Болалигимда дунёқарашимга таъсир ўтказган воқеалар кўп. Масалан, биз ўқувчилик пайтимизда далага чиқардик — ягана қилардик, чопиқ қилардик, пилла терардик. Ҳаммамизнинг энг зўр орзумиз — велосипед миниб далага бориш эди. У вақтларда ҳаммада ҳам йўқ эди-да велосипед. Шунингдек, ёшлигимда тўйларимиз ёқарди. Айниқса, келин тўйлари. Бир келинни кўрганман. Тўй бўлаяпти. Келин йиғлапти кўзида ёш йўқ. Биз, ёш болалар, дераза олдида қараб ўтирибмиз. Келин эса "йиғлаптию" кулаяпти. Кейин билсак, куёви билан севишган экан у. Қишлоқда севги қандай бўлади? Севишади, лекин киногаям туширмайди, кўл ушлашиб юришмайди. Умуман, қишлоқ қизларининг, у севганисиз яшолмаслигини билсаям, ота-онаси рози бўлмаса, йиғлаб-йиғлаб қолаверишлари менга жудаям катта таъсир қилар эди. Шунданми, болалигимда ўғил болалардан кўра, қизлардан ўртоғим кўп бўлган. Баъзан ўғил бола ўртоқларим мени сотиб кетишган. Лекин, ўша киз дўстларим мени ҳечам сотишмаган. Яна..., ҳалигача бизда қизларни камситиш бор. Ўғил бола ўғил бола-да, деувчилар кўп. Шулар ҳам кишига қандайдир таъсир қилади. Шундай дейдиганларни ҳозиргача ёмон кўраман.

Ҳозир қишлоғимга ҳар борганимда ўзим ўқиган мактаб биноси ёнидан ўтаман. Мактабнинг ҳозирги янги биносидан кўра, ўша эски биноси (ҳали бузилмаган) мен учун қадрдон бўлиб қолган. Борсам, даров болалигим эсимга тушади. Бизнинг давримизда, билмадим, Москвадан буйруқ бўлганми, партада битта ўғил, битта қиз бола ўти-

рардик. Балки, ўриснинг урфини сингдирмоқчи бўлишгандир... Хоҳлаган ўртоғинг билан ўтиролмасдинг. "Юсупов, сен Исроилова билан ўтирасан". Исроилова мен билан уришган бўлса, ўтирмайман, дерди. Наилож...

Бир воқеа ҳеч эсимдан чиқмайди. 8-синфда ўқирдим. Айтдим-у, ҳарбийларни яхши кўрардим, деб. Армиядан янги келган бир йигит мени чақирди-да, нечанчи синфда ўқийсан, деди. Айтдим. Синфда кимдан кўрқасан, деди. Ҳеч кимдан, дедим. Маладес, ботир экансан, мана шу хатни фалончига обориб бер, деди-да, номини айтди. Хўп, дедим. Мен нима биламан, хатда нима дейилганини. Хатни обориб бердим, ўша опага. Ким берди, девди, ўша, фалончи, дедим. Шунда у хатни йиртиб-йиртиб башарамга отиб юборди. Қочиб кетдим. Эртаси кун дарсга келсам, директор чақирди. У қиз дарсга келмапти. Нима қилдинг, деди. Нима қилдим, дедим. У қиз ўзини-ўзи бир нарса қип қўйса, нима қиласан, деди директор. Хуллас, мени мактабдан ҳайдамоқчи бўлишди, лекин ҳайдашмади. У йигит қизни яхши кўраркан. Қиз ҳам яхши кўраркан. Лекин, хатни ҳамманинг олдида берганман-да, шунинг учун... Ҳозир улар бирга яшашяпти, болалари бор.

— Қишлоқни соғиниш учун шаҳарга келдим, деган экан бир шоир. Сиз 1973 йили Тошкентга келгансиз...

— Аввал Намангандаги пединститутда ўқиганман. Пахтага борганим учун ўқишдан ҳайдашган. Ҳалол, имтиҳонни "тўрт" баҳога топшириб киргандим ўқишга...

Анча йилдан кейин Наманган университетида та-

лабалар билан учрашув бўлди. Учрашувга кимлар киради, асосан, биринчи, иккинчи курслар, катта курслар Пушкин борсаям киришмайди (кулади). Бир қиз савол берди: — Айтингни, шоир бўлиш осонми? — Осон, ким Наманган пединститутига кирса, пахтага бормаса, ҳайдалиб кетиб, Тошкентга борса, шоир бўлади, дедим. Албатта, бу ҳазил.

Тошкентга келганимга 27 йил бўлган бўлса, бир кунда ҳеч бўлмаса 27 марта эслайман қишлоғимни. Пойтахтга ҳалигача кўниқолмайман. Ҳар йили, барибир, кетаман қишлоққа, дейман. Дастлаб ўйладим, биринчи китобим чиқса кетаман. Кейин Ёзувчилар уюшмасига қабул қилинсам кетаман, дедим. Кейин яна, яна... Ҳозир қишлоққа бир ойда

меҳр-оқибат деган туйғулар бор. Масалан, мингта шеъримни боламнинг тўккан бир томчи кўз ёшига алишмайман. Яна шеърдан улғу бўлган Она бор, Куръони карим бор. Шеър — кўнглимнинг иши. Шоир — кўнглидагини ёзади, хоҳлаган одам эштади. Умуман олганда, шеър ёзиш эркак киши учун асосий ишмас. Агар менга, сен бугундан ёки энди умуман шеър ёзмасанг бутун дунёда ҳамма бахтли яшайди, десалар, ҳозирдан бошлаб ёзмаган бўлардим. Қисқаси, шеър — менинг орзуларимнинг энг чўққиси эмас.

— Қачондир бир юртнинг подшоси шоирларни ёлғончиликда айблаган экан...

— Ўз даврида Навоий бобо "энг ёмон нарса — одамларга ёлғон айтиш, лекин, шоирлар бундан мустасно", деган экан. Шоирлар эзгулик йўлида қилган ширин ёлғони билан худонинг жамолига етишади. Масалан, шеърларни чуқур таҳлил қилиб қарасангиз, озгина, ширингина тўқима қўшилган бўлади. Булар бўлмаса, шеър шеърмас-да. Чинданам, шу юртнинг подшоси тўғри айтган экан.

— Бугунги ёшлар шеърини ҳақидаги фикрингиз...

— Бир қатор шоир, шоирлар бор. Улар алақачон "ёш шоир" деган поғонадан ўтиб кетишган. Яқинда биз 9-синфда ўқийдиган, ҳали китоби чиқмаган Азизбек Турдиев деган болани Ёзувчилар уюшмасига қабул қилдик. Тарихда бўлмаган ходиса бу. Ёши олтишларга борган, ўнта китоб чиқарган ёзувчи-шоирни уюшмага қабул қилмаганмиз. Фарқини ўйлаб кўринг. Ўртада савия деган нарса бор. У СССР даври эди, учта китоби чиқса, яхшими, ёмонми Ёзувчилар уюшмасига қабул қилинарди. Ҳозир бошқа замон. Умуман олганда, бизнинг адабиётимиз ҳеч қачон шоирга камбағал бўлмаган.

— Бугунги мактаблардаги адабиёт дарсларидан қониқасизми? Назаримда, болалар китоб ўқимай қўйгандай...

— Ҳамма даврда ҳам шундай дейилган. Йўқ. Китоблар ўқилапти. Ўқийдиган одам сувнинг ичида ҳам ўқийверади, тиззасига лойга ботиб бўлса ҳам. Ўқимайдиганга қанча шароит яратиб берилса ҳам ўқимайди. Ҳозирги болаларнинг дунёқараши 60—70-йиллардагидан анча ўзиб кетган. Ҳатто ўқитувчиларга дарс берадиган ўқувчилар бор. Шуларни назарда тутиб, адабиёт дарсликларини ҳам бошқатдан кўриб чиқиш керакка ўхшайди...

— Самимий суҳбатингиз учун ташаккур!

Шерали НИШОНОВ
суҳбатлашди.

ВАҚТ: ТАЛАБА ВА ТАЪЛИМ

Ҳадемай олий ўқув юртлирига ҳужжатлар қабули бошланади: абитуриентларни саралаш босқичи. Табиийки, олий ўқув даргоҳларига оқиб келадиган абитуриентлар асосан умумтаълим мактабларининг ўқувчиларидир. Газетамизнинг 16 саҳифалик сонларида эълон қилинаётган маълум бир олий ўқув даргоҳига бағишланган мақолалар ҳам ана шу мақсадга йўналтирилган. Албатта, қайси даргоҳда таълим олиш ва уни танлаш ёшларнинг ўзига ҳавола. Бўлғуси абитуриентларга қисман институт ҳақидаги маълумотларни етказиш муҳтарам муаллимларимиздан унчалик кўп вақт талаб қилмайди.

Бугунги саҳифамиз Тошкент электротехника алоқа институтига бағишланган. Бу ерда республикамиз алоқа тармоқлари учун мутахассис кадрлар тайёрланмоқда.

— САҲИФАМИЗДАН:

АЛОҚА ТАРМОҚЛАРИГА КАДР
ЯКУНИЙ НАЗОРАТ ТАҲЛИЛИ
МАГИСТРАТУРАДА ЎҚИШ
ЧЕТДА ЭМАСМИЗ
ИНСТИТУТДА ЧЕТ ЭЛ САРМОЯСИ
ИНСТИТУТ МАНЗИЛИ,
ФАКУЛЬТЕТЛАР ҲАҚИДА МАЪЛУМОТЛАР
ЎРИН ОЛДИ.

Институт ректори, техника фанлари доктори, профессор Содиқжон Қосимов Миллий дастур ижроси, тест синовларининг натижалари, замонавий ҳамда педагогик технологияларнинг қай даражада қўлланилиши хусусида қўйидаги ларни сўзлайди:

— Кишилар турмуш тарзини алоқа тармоқларисиз тасаввур қилиш қийин. Почта хизмати, алоқа тармоқлари узоқни яқин, мушкулни осон этувчи восита ҳисобланган.

Тошкент электротехника алоқа институтини жуда кўп йиллардан бери бу соҳани мутахассис кадрлар билан таъминлаб келмоқда. Миллий дастур талабларига мувофиқ, ўқитиш тизимида бакалаврият, магистратура жорий қилинган.

Бу соҳа мутахассислари тармоқ ишини миридан сиригача пухта билишлари, бошқаларга ўта мураккаб тушулгучи техника воситаларидан моҳирона, дадил фойдалана билишлари

йўқолмайди. Қолаверса, 90 фонз кадрларимиз алоқа корхоналарининг буюртмаларига мувофиқ тайёрланмоқда.

Мавжуд 5 та факультетда таълим ўзига хос йўналишда олиб борилмоқда. Дарс ва амалий машғулотлар белгиланган жадвал асосида ташкил этилган. Аудитория ва кутубхона ўқув заллари талабаларга мунтазир.

Телекоммуникация факультетида алоқа тармоқларини бошқарувчи инженерлар, информатика факультетида алоқа тармоқларида техника воситаларини назорат қилувчи мутахассислар, телекоммуникация бўйича педагог факультетида эса алоқа йўналишидаги ўрта махсус ўқув юртлири учун ўқитувчилар тайёрланади. Почта хизмати ўз номидан ҳам маълум. Бу факультетимизда алоқа бўлимларининг ходимлари етишиб чиқади. Менежмент факультети алоқа корхоналарини молиявий жиҳатдан ҳисоб-китоб қилувчи кадрлар тайёрлаб беради.

АЛОҚА ТАРМОҚЛАРИГА КАДР

керак.

“Кадрлар тайёрлаш миллий дастури” қабул қилинган, уни амалиётга жорий этиш юзасидан институтимизда ҳам таълим тизими бир сизра таҳлил қилиб чиқилди. Тузилган комплекс режага мувофиқ, таълимдаги мавжуд йўналишлар қаторига ахборот ва ахборотлар технологияси, почта хизмати йўналишлари киритилди. Миллий дастурнинг илк босқичини амалиётга жорий этиш бўйича қабул қилинган режадан кадрлар сийсати, ўқув жараёнининг ўқув-услубий ва моддий-техник базасини мустақамлаш, илмий фаолият ва илмий педагогик кадрлар тайёрлаш, ўқув жараёнининг ишлаб чиқариш билан уйғун ҳолда олиб бориш, ижтимоий ҳимояни йўлга қўйиш каби бир талай масалалар ҳам ўрин олган.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, кейинги икки йил мобайнида институтимизга қабул жараёнида ўсми кузатилади. Чунки алоқа тармоқлари қанчалик кўп бўлмасин, биз тайёрлаган кадрларга эҳтиёж сира

1999 йилда грант бўйича 366 нафар, пуллик-контракт бўйича эса 467 нафар талабалар ўқишга қабул қилинди. Кундузги бўлимнинг менежмент факультетида кириш баллари 138,3, телекоммуникация факультетида 98,9 га тўғри келди. Пуллик контракт бўйича 109,1, 81,5, 74,3, 68,9 балл натижалари қайд қилинди.

Институтимиз Тошкент шаҳридаги ҳамда вилоятлардаги Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлигига қарашли алоқа корхоналари билан ўзаро ҳамкорлик ҳақида битим тузган. Бунда мутахассислик кафедралари “Маҳаллий телеком”, “Халқаро телеком”, “Ўзбекистон почтаси” акциядорлик корпорациялари, “Ўзтеле радиокорпорацияси” ва бошқа корхоналар билан ҳамкорлик ўрнатган. Кафедралар корхоналарда кадрлар малакасини ошириш, янги технологияларни жорий этиш, корхоналар эса кафедраларни янги замонавий алоқа техникаси билан жиҳозлашга кўмаклашмоқдалар. Масалан, антенна-фидер қурилмалари, радиореле ва йўлдошли алоқа тизимлари, телекоммуникация тар-

ФАКУЛЬТЕТЛАР

Кундузги бўлим мутахассисликлари
Телекоммуникациялар
Информатика
Телекоммуникация бўйича педагог
Почта хизмати
Менежмент

Сиртқи бўлим
Телекоммуникациялар
Менежмент

Институт манзили:
Амир Темура кўчаси, 108-уй. Метронинг Амир
Темур бекатидан 60, 67, 51, 9-автобусларнинг
«Кўнгил очиб боғи» бекати.

Bizning musohaba

моқлари ва коммутация тизимлари кафедралари замонавий рақамли алоқа тизимлари ва ускуналари билан жиҳозланди.

1999 йилда институтимизда 200 дан зиёд алоқа корхоналарининг инженерлари ўз малакаларини оширдилар.

“Рақамли техника ва электр алоқада бошқарув” кафедрасида электрон маърузалар жорий қилинди. Бундай маърузалар таълим сифатини оширади. Электрон маърузаларнинг моҳияти шундан иборатки, ҳар бир фан бўйича маъруза матни компьютерга туширилади. Экранда акс этган схемалар, графиклар, суратлар ва бошқа шакллар гўёки жонлантирилган шаклда талабага етказилади. Ҳозирги вақтда (дистанцион) яъни масофадан туриб ўқитишнинг афзалликлари тажрибада кузатилмоқда. Бинобарин, тайёр маърузани кўпайтириш, кези келса унга айрим ўзгаришларни ҳам киритавериш мумкин. Ўқув хоналаримизнинг 12 тадан 25 гача компьютер билан жиҳозланганлиги таълим тизимини жонли, тушунарли қилади.

Институт раҳбари сифатида шуни таъкидлашим мумкинки, алоқа тармоқларига тайёрлаб берилаётган кадрлар сифати, тақдир учун масъулият олдимида туради. Зеро, ана шу олийжаноб мақсадни бўлғуси мутахассислар ҳам унутмасликларини истардим.

Хулқар ТҮЙМАНОВА ёзиб олди.

МАГИСТРАТУРАДА ЎҚИШ

1999-2000 ўқув йилида “Телекоммуникациялар” бакалавриатураси негизда бир талай мутахассисликлар бўйича магистрлар тайёрлаш ҳуқуқи берилди. Буларга: телекоммуникация тармоқлари ва коммутация тизимлари;

телекоммуникация узатиш тизимлари, радиоалоқа, радиоэшиттириш ва телевидение, телекоммуникация тизимларининг дастурий таъминоти;

телекоммуникациялар бўйича педагог;

телекоммуникация тизимлари жиҳозларини йиғиш, рақамли техника ва электр алоқанинг бошқарув тизимлари кирди.

Курсатилган мутахассисликлар бўйича 74 нафар магистрант ўқишга қабул қилинди. Улар мутахассислик кафедраларининг етакчи профессор-ўқитувчилари раҳбарлигида диссертация мавзуларини белгилаб иш бошлашган.

ЧЕТДА ЭМАСМИЗ

“Қамолот” жамғармасининг институтимиздаги маркази 1996 йилдан бери фаолият юритиб келмоқда. Унинг асосий вазифаси талаба-ёшларнинг моддий ва маънавий шароитларини урганишдан иборат.

Марказ бирорта байрам тадбирларидан четда эмас. У бир қанча шўбаларга бўлинган ҳолда ишламоқда. “Кўноқлар ва зукколар” республика курик-танловиди, факультетлараро “Талабалар баҳори”, “Етоқхона — менинг иккинчи уйим” каби тадбирларни уштририда иштирок этамиз.

“Соғлом авлод йили” да талабаларни ёшасига медицина куригидан утказиш ва тиббий бўлимларга зарурий доридармонлар сотиб олишга кўмаклашишни режалаштирганмиз.

Каримберди
ЭГАМБЕРДИЕВ,
“Қамолот”
жамғармасининг
институтдаги
маркази раиси

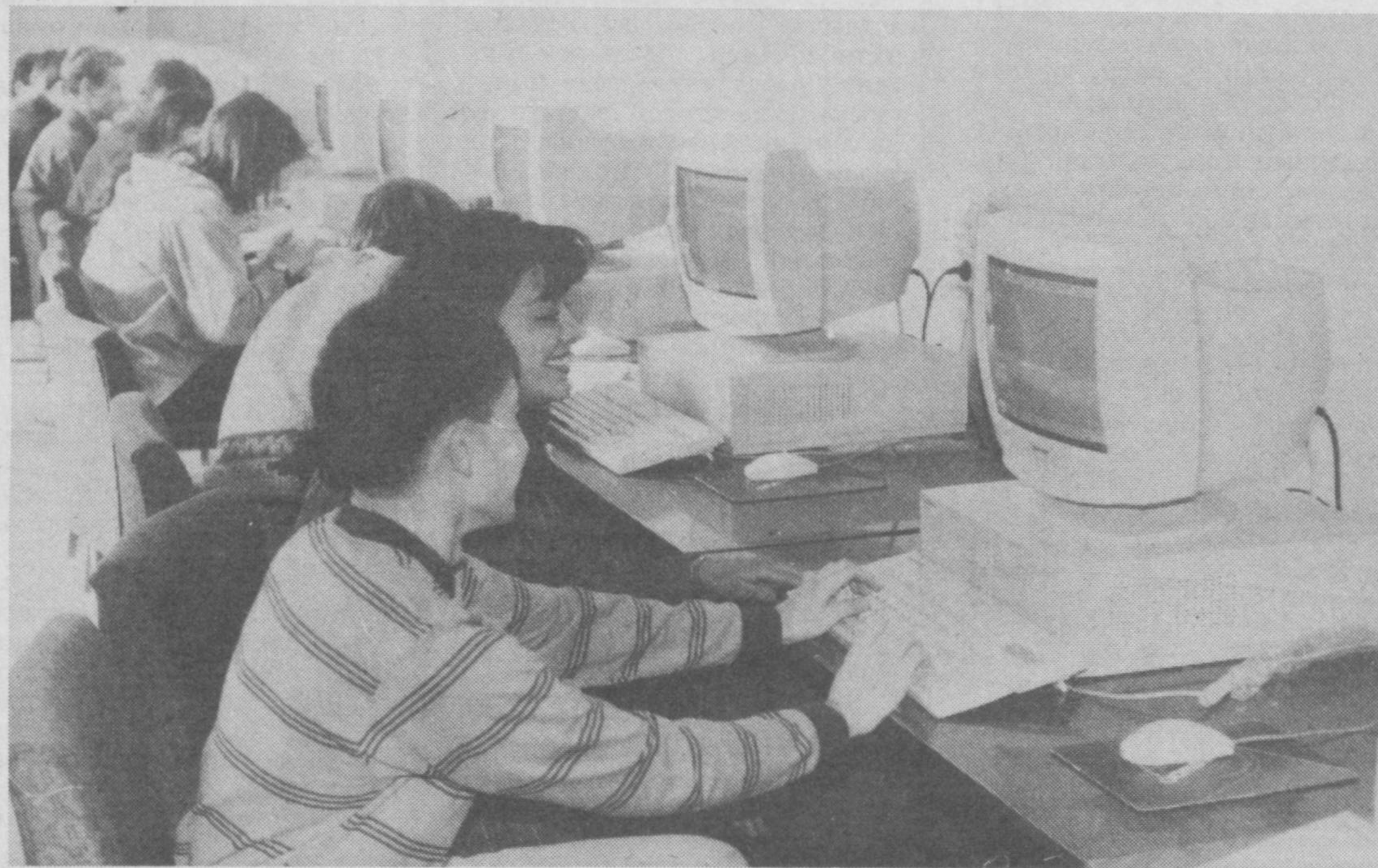
Reyting

ЯКУНИЙ НАЗОРАТ ТАҲЛИЛИ

Қишки семестр нўҳоясига етди. Унинг натижалари хусусида нима дейиш мумкин?

Рейтинг тизими талабаларига мувофиқ, талабаларнинг жорий, оралиқ, якуний назоратлари натижалари тўплаб борган балларида намоён бўлиб бораверади. Якуний назорат бўйича талабаларнинг умумий ўзлаштириши 92,5 фоизни кўрсатди. 1—2-курсда ўзлаштириш даражасининг нисбатан пастлиги талабаларнинг институтдаги ўқитиш шароитига мослашиш қийинлигидан келиб чиқади. Шубҳасиз, бесабаб машғулотларга қатнашмаган, ўқув режасидаги топшириқларни бажармаган ва уларни бажаришга қодир бўлмаган талабалар ўқишдан четлаштирилади.

Нурилла ГУЛТҮРАЕВ,
институт ўқув бўлими бошлиғи, доцент.

Odob darsi

**ALISHER NAVOIYNING
"MAHBUBUL-QULUB"
ASARIDAN**

Adab to'g'risida

Odobli, agarchi barcha kishilardan yaxshidir va hamma xaloyiqdan yoqimlidir, ammo ulug'lardan ko'ra yaxshiroq va qo'li ustunlardan ko'ra yoqimliroqdir. Odobli o'z tengqurlari orasida bir-biriga maqtanarli bo'ladi, kattadan-kichik o'rtasida yaxshi ko'rinadi.

Adab kichik yoshdagilarni ulug'lar duosiga sazovor etadi va u duo barakoti bilan umrbod bahramand bo'ladi. Adab kichkinalar mehrini ulug'lar ko'ngliga soladi va u muhabbat ko'ngilda abadiy qoladi.

HIKOYAT

... bir ov payti g'avg'osida, chopish va yetish orasida Xusrav Parvezning yuksaklik tojidan yaraqlagan gavhar uzilib yerga tushadi. Ovg'a berilib ketib hech kim undan xabari bo'lmaydi. Ovdan uyga qaytgach bilishadi va o'sha noyob gavharni qidirishadi.

U toj bezagi mamlakat xirojiga barobar bo'lgani uchun, topgan kishiga ko'p narsa va qiymatli mukofot va'da qilinadi. Xalq o'sha gavharni qidirish payiga tushadi. Ittifoqo biri g'aflatga cho'mgan, biri hushyor. G'aflatdagisi johillik yuzasidan gerdaygan, hushyor esa tavoze va adab bezagi bilan yuksalgan. Ikki hamroh o'sha dashtdagi yo'l bilan shaharga borishardi. Bulardan birining oti jahongashta Mudbir va birining nomi yigitlar mard Muqbil edi. Bular inju qidirgan xaloyiqqa yaqinlashadilar, xalqni boshlab chiqqan kishiga yo'liqishdi. Mudbir takabburlik bilan boqmay o'tdi. Muqbil esa insoniylik yo'lini ilgari surdi. U boshliqqa adab va tavoze bilan bosh egdi, oyog'i ostida esa gavhar yotganini ko'rdi va haligi boshliqqa taqdim etdi. Boshliq Muqbilning qo'lidan ushlab shaharga qaytdi va bo'lib o'tgan voqeani podshoga gapirib berdi. Muqbilga deganidan ortiq in'omlar berishdi.

Mudbir esa gerdayish natijasida shahar go'lohidan joy oldi.

Muqbil tavoze va adab xosiyatidan maqsad gavharini topib, shoh chamanida orom oldi.

YASHIL XALATLI SHIFOKOR

*Bu shifokor g'alati,
Yashil xalatli.
Ishxonasi keng bog'lar,
Mevazor, tog'lar.
Emlash nima, bilmas u,
Bunday qilmas u.
Tan-jonimiz sog' etar,
Dilni chog' etar.
Berar odamga havo,*

*Nafasi davo.
Dorisi har xil meva,
Eng sarxil meva.
Anjir, jiyda, nok, olma,
Yemasdan qolma.
Xizmatdadir erta-kech,
Tinim bilmay hech.
Bu shifokor g'alati.
Yashil xalatli.*

ENG, ENG, ENG...

Eng qimmatbaho san'at asari sifatida Leonardo da Vinchining "Mona Liza"si tan olingan. 1962 yilda mazkur asar Parijdagi sug'urta shirkatlaridan biri tomonidan 100 milon dollarga baholangan.

Eng ko'p til biluvchi nodir qobiliyatli shaxslar sifatida italiyalik kardinal

Mezzofanti (1774-1849 yil, 27 ta tilni bilgan), daniyalik professor Rask (1987-1832, 28 til) hamda yangi zelandiyalik doktor Xarold Uilyams (1876-1928, 28 til) tan olingan.

Dunyodagi eng baland ko'prik AQShning Kolorado shtatidagi Royyal Gori darasidan oqib o'tuvchi Arkanzas daryosi ustiga qurilgan. Qurilishi 1929 yilning 6-dekabrida

tugallangan mazkur osma ko'prik suv sathidan 321 metr balandlikda atigi 6 oy ichida barpo etilgan.

Dunyodagi eng serquyosh joy sifatida AQShning Arizona shtatidagi Yuma shahri tan olinadi. Yilning 90 foiz vaqtida bu yerda quyosh charaqlab turadi.

**BILAG'ONLARGA
TEST**

- O'zbekiston Respublikasi Davlat bayrog'i qachon qabul qilingan?
A. 1990 yil 18-noyabrda
V. 1992 yil 2-iyulda
S. 1991 yil 18-noyabrda.
- O'zbekiston Respublikasi bayrog'ida necha xil rang mavjud va qaysilar?
A. Oq, moviy, yashil
V. Oq, moviy, ko'k, yashil, qizil
S. Oq, sariq, yashil.
- Vertolyot qaysi hasharotga o'xshatib ishlangan?
A. Kapalak
V. Ninachi
S. Asalari.
- Eng birinchi gullaydigan meva qaysi?
A. O'rik
V. Bodom
S. Behi.
- Odamlarning do'sti hisoblangan va ularning uylariga in quradigan qush qaysi?
A. Kaptar
V. Chumchug
S. Qaldirg'och.

Bir kuni bulbul tol shoxida sayrab o'tirgan edi, yoniga qarg'a uchib keldi. Lekin bulbulning dilni o'rtovchi navosini buzd.

— Hoy, bulbul! — dedi u, — mening oldimda bo'lmag'ur navo qilishga uyalmaysanmi? Bulbul boshda hayron bo'ldi, so'ng bir oz jahli chiqdi va dedi:

— Men navo qilsam butun borliq yayrab yashnaydi. Qo'shiqlarimga odamzod to'yamaydi. Shunaqa qushlar ham borki, ularning na ko'ngilga yaqin ovozi bor, na ovozida shira bor. Masalan, sen yer yutgur shunaqa qushlardansan.

— Hoy, o'pkangni bos! — dedi bo'ynini cho'zib qarg'a, — yur narigi qishloqqa boraylik, biron aqlliroqdan ikkimizdan qaysi birimizning ovozimiz yoqimliligini so'raylik. Buni u hal qilsin. Shartim shulki, kimning ovozi xush topilsa, u raqibining ko'zini o'yib oladi.

**BULBUL VA
QARG'A
(Tatar xalq ertagi)**

Bulbul rozi bo'ldi. Ikkovlari yaqin-atrofdagi bir qishloqqa borishdi.

Unga kiraverishdagi hovlida ko'lmakda bir to'ng'iz ag'anab yotar ekan, o'shanga murojaat qildilar:

— Hoy, to'ng'izjon, biz ikkalamiz garov o'ynadik. Ayt-chi, qaysi birimizning ovozimiz yoqimli?

— Turgan gap, qarg'aning ovozi yoqimliroq, chunki u yo'g'on. Menga uning ovozi yoqadi, — dedi to'ng'iz.

Qarg'a shu yerning o'zida bulbulning ko'zlarini cho'qib oldi va "par" etib allaqayoqlarga uchib ketdi. Eski maskaniga qarab bulbul ham uchib ketdi. Lekin shu kundan boshlab uning navosi g'amgin va hazin bo'lib qoldi.

Oradan ma'lum vaqt o'tib, qarg'a yana bulbulning yoniga kelib qo'ndi va dedi:

— E, tentak bulbul, garovda yutqazib qo'yib ikki ko'zingdan ajralding. Endi, afsus-nadomatga ne hojat?

— Ko'zlarimdan ajralib qolganimga afsuslanayotganim yo'q, — deb javob qildi bulbul, — balki sening so'zingga kirib, taqdirimni to'ng'izga ishonib topshirib qo'yganimga achinaman.

КЎПРОҚ СУЮҚЛИК ИЧИНГ!

Сўнги вақтларда юқумли касалликларнинг кенг тарқалаётгани кўпчиликка яхши маълум. Булар орасида айниқса, вирусли гепатит СПИД ва гриппдан кейинги ўринда турувчи хасталиклардан саналади. Бизга вирусли гепатитларнинг бир неча тури маълум А, В, С, Д, Е. Вируслар ортиши ёки камайишига қараб касалликнинг турини аниқлаш, фарқлаш мумкин. Вирусли гепатит

ўта тез тарқалувчанлиги билан ажралиб туради. Унинг айниқса, А вирусли гепатити кенг тарқалган. А гепатити билан ақсар ҳолларда ўттизгача бўлган ёшдагилар кўп оғрийдилар.

Шунингдек, болалар ва ўсмирлар орасида уни турли кўринишларда учратиш мумкин. А гепатити вируслари ташқи таъсирга анча чидамлидир. Шунинг учун ҳам у нафақат тез юқумлилиги,

балки чидамлилиги билан ҳам қийинчилик туғдиради. А вирусли гепатит сув, овқат, инсонлар билан мулоқот даврида юқиши мумкин. Касаллик ўзини тез на-

моён қилмайди, шу сабабдан бўлса керак, одамлар фақат сўнги дамлардагина А гепатитига чалинганини билиб қоладилар. Хўш, бу хасталиқдан сақланиш учун нималар қилмоқ керак? А гепатити билан

оғришнинг илк белгилари кўнгил айнаши, жигарнинг катталашуви ва бошқа ҳолатларда билинади. А гепатити камдан-кам ҳолларда сурункали хасталик кўринишини касб этиши мумкин. Бунга чалинган беморлар уй шароитида ҳам даволанишлари мумкин, бунда кўпроқ кўк чой, наъма-так дамламаси, гази чиқарилган маъданли сув ичиш тавсия қилинади.

Ayollar bilishi kerak...

майди, шу сабабдан

ШАКАРЛИ ПЕЧЕНЬЕ

Қандолатчилик сир-асрорларини билган аёл ҳеч қачон, ҳеч қаерда уялиб қолмайди. Меҳмон кутганда дастурхони тўкин бўлади, меҳмонга борганда, "кўли тўлиб" бирор нарса кўтариб боради.

Шакарли печенье учун 200 гр маргарин, 150 гр шакар, 3 та тухум, 1 чой қошиқ сода, 2 стакан ун керак бўлади.

Маргаринни **Qandolat** хонашатиб ҳароратида юмқўпчилтади. Унга шакар, тухум кўшиб яна кўпчилтади. Тайёрланган массага ун солиб, 2-3 дақиқа ичида тез хамир қорилади. Ун сепилган столга хамирни ёйиб, қалинлиги 5-6 мм қилиб, керакли шакллар бериб кесилади. Кесилган бўлакчалар юзига тухум, шакар ёки майдаланган ёнғоқ сепиб духовка патнисига териб чиқилади. Печенье +230, 250 ҳароратда 10-15 дақиқа пиширилади.

Муаллима — уй бекаси

АСАЛ СОЧНИ ЖИЛОЛАНТИРАДИ

"Сочим мўрт, жилосиз", деб ўйлаётган бўлсангиз, асалли сув билан ювинг. Бунинг учун ярим стакан қайнаган сувга 2 ош қошиқ мойчечак солиб димлаб қўясиз, 1 соатдан сўнг ушбу дамламани докадан ўтказиб унга 2 ош қошиқ асал солиб аралаштирасиз. Тоза ювилган сочингизга бу аралашмани суртиб целофан халта кийиб, сочиқ билан ўраб қўясиз. 40-50 дақиқадан сўнг сочингизни иссиқ сувда ювиб ташлайсиз. Бу муолажани сочи қуруқ аёллар 2 ҳафтада бир марта, сочи ёғли аёллар 1 ҳафтада бир марта қўлласалар яхши натижа беради.

Дилноза ҚҶРЧИЕВА,

Бугунги кунда Япония оммавий ахборот воситалари фақат бир ҳодисани ёритиш ва шарҳлаш билан машғул.

Бу янгилик япон халқи ҳаётидаги жуда даҳшатли фожеа деб айтилмоқда. Саббаби, Япон маликаси Масако хонимнинг 7 ҳафталик ҳомиласидан жудо бўлди.

6 йилдан буён Япония меросхўр кутмоқда эди. 36 ёшли Масако хоним ҳомилдорлигини эшитиб кўпчилик хурсанд бўлганди. 2666 йиллик императорлик тарихида 2 ойлик умиддан айрилиш энг ваҳимали воқеадир.

Амалдаги император Акихито 66 ёшда. У Япониянинг 125-императоридир. Япония тарихида 8 нафар аёл император бўлган. Сакурумачи 1770 йилда Японияни бошқарган энг сўнги раҳбар аёлдир. 1889 йилда давлат раҳбари эркак киши бўлиши кераклиги қайд этилган қонун қабул қилинди. Ўша йилдан буён давлатни бирорта аёл бошқармади.

Император Акихито ва

унинг 63 ёшли хотини Мичико 2 ўғил ва бир қизни улғайтиришди. Уларнинг тўнғичи 39 ёшли шаҳзода Нарухито, 34 ёшли Акишико эса биолог — 8 ёшли Мако ва 5 ёшли Кало исмли икки қизалоқнинг отаси. 30 ёшли Нори ҳали турмушга чиқмаган.

Шу вазиятдан келиб чиқиб айтадиган бўлсак, давлат меросхўри шаҳзода Нарухито-

ди. У шаҳзодага турмушга чиқаётганда ўз хоҳиши билан "олтин қафас"га кираётганини сезмаганди. Императорлик саройидаги 62 хонадан иборат 4900 кв. метрли майдон малика ихтиёрида. Эртақлардагидек ҳаётни фақатгина "Қачон фарзандли бўласиз?" деб берилган савол тез-тез бузиб туради. Масако хонимнинг турмуш ўртоғи Нарухито бу са-

МАСАКО ХОНИМ АЗОБДА

нинг туғилажак фарзанди бўлади деб ҳамма ишонаётган эди. Масако хоним 1993 йилда Нарухитога турмушга чиққан вақтда шу муҳим масалани ҳал этиши кераклигини ҳамма гапирган эди.

Масако хоним элчининг қизи бўлганлиги учун Москва ва Нью-Йоркда улғайди. Американинг Гавард, Англиянинг Оксфорд, Токио каби обрўли университетларда таҳсил олди. Инглиз, француз, немис тилларида бемалол гаплаша ола-

ди. У шаҳзодага турмушга чиқаётганда ўз хоҳиши билан "олтин қафас"га кираётганини сезмаганди. Императорлик саройидаги 62 хонадан иборат 4900 кв. метрли майдон малика ихтиёрида. Эртақлардагидек ҳаётни фақатгина "Қачон фарзандли бўласиз?" деб берилган савол тез-тез бузиб туради. Масако хонимнинг турмуш ўртоғи Нарухито бу са-

ди. У шаҳзодага турмушга чиқаётганда ўз хоҳиши билан "олтин қафас"га кираётганини сезмаганди. Императорлик саройидаги 62 хонадан иборат 4900 кв. метрли майдон малика ихтиёрида. Эртақлардагидек ҳаётни фақатгина "Қачон фарзандли бўласиз?" деб берилган савол тез-тез бузиб туради. Масако хонимнинг турмуш ўртоғи Нарухито бу са-

ди. У шаҳзодага турмушга чиқаётганда ўз хоҳиши билан "олтин қафас"га кираётганини сезмаганди. Императорлик саройидаги 62 хонадан иборат 4900 кв. метрли майдон малика ихтиёрида. Эртақлардагидек ҳаётни фақатгина "Қачон фарзандли бўласиз?" деб берилган савол тез-тез бузиб туради. Масако хонимнинг турмуш ўртоғи Нарухито бу са-

Mish-mishmi-yo...

ринчи бўлиб, узоқ кутилган янгиликни эълон қилди. Малика бутун ой давомида шахсий сарой клиникасида даволанди.

Лекин... шу кунларда хушхабарни тўлиқ эшитмаган япон халқи шум хабарни ҳам эшитишга улгурди.

Саройда тахт ворисини уч йўл билан шакллантириш мумкин эди. Биринчиси Масако кутаётган чақалоқ ўғил бўлиши керак, Иккинчи йўл... Ҳа, қонунни ўзгартиришга тўғри келади. Аёллар ҳам императорлик курсисига ўтириши мумкин. Ҳар икки ҳолатда ҳам тахт эгасиз қолмайди.

Яна бир йўл бор. Нарухито Масако хоним билан ажрашиб, бошқа бировга уйлansa, янги келинчақ ўғил ҳада этиши мумкин.

Бечора Масако ҳам жисман, ҳам руҳан азобда. Сиёсатчилар унинг кейинги ҳаёти ҳақида баҳслашмоқдалар. Саройда қолиши учун Худо унга, Япониянинг бўлғуси императорини бериши керак.

Erinmasangiz...

Одамзот шундай ношукур бандаки, ҳеч қачон унинг таърифини тулиқ келтириб бўлмайди. Қайсидир аёл ўз вазнининг ортиқчалигидан шикоят қилса, яна бошқаси ута ноциклигидан уялиб юради. Азиз аёллар соғлигингиз, гузаллигингиз ўз қўлингизда деб чарчамаяпмиз. Озишни истаган аёллар учун берадиган баъзи маслаҳатларимиз сизларга асқотар деган умиддамиз.

Озишни истаган аёл энг аввало ширин егуликлардан узини тиймоғи керак.

Ҳар куни тонгда турли хил бадантарбия машқларини бажариши шарт.

Қизил сабзини кўпроқ истеъмол қилиш ҳам ортиқча вазндан қутулиш учун ёрдам беради.

Овқатланаётган вақтингизда овқатни шошмасдан секин чайнанг. Шунда тез тўйиб қоласиз ва ортиқча овқат еб қўйишдан сақланасиз.

Мана бир неча кунлардан кейин улкамизга баҳор кириб келади. Аёллар ҳам баҳорги кийим-кечакларини куздан кечириб қўяётган бўлсалар керак. Баҳорги мавсум учун капрон пайпоқ сотиб олган бўлсангиз, уни кийишга шовилманг. Янги пайпоқни аввал тузли сувда озгина ушлаб туринг, сўнгра музхонага бир соат қўйиб қўйинг. Шунда пайпогингиз узоқ вақт сизга хизмат қилади.

Ҳар куни ишдан, ўқишдан уйга борганингизда албатта капрон пайпогингизни ювишга одатланинг.

Агар маслаҳатларимизга амал қилсангиз кузги мавсумда ҳам капрон пайпогингиздан фойдаланишингиз мумкин бўлади.

РОМАРИО — 240
Бразилиянинг “Фламенго” жамоаси машхур ҳужумчиси Ромарио 1985 йилдан буён ушбу клуб таркибида 240 учрашув ўтказди ва рақиблар дарвозасига жами 240 та тўп киритган. Унинг ҳар бир голи 50 минг доллар туради.

ИККИТА ЯНГИ РЕКОРД
Колгоридда якунланган конькида учиб бўйича жапон кубоги учун кечган беллашувлар икки рекордчини кашф этди. Канадалик Ж.Уотерспун 500 метрга учишда 34,63 секунд натижа кўрсатди ва голландиялик Ян Лейванг 1500 метрни 1 минута 45,56 секундда босиб ўтди.

ЙЎЛЛАНМА ХАМЁНДА
Минскда ўтказилган А.Медвед хотира соврини учун эркин кураш бўйича халқаро турнирда қозғонлик Лалиев галаба қозонди. 76 кг вазнда ўзбекистонлик Хингачевни енган спортчи Сидней Олимпиадасига йўлланма олди.

ТОШКЕНТДА “МУСТАҚИЛЛИК КУБОГИ”
Пойтахтимиздаги “Юнусобод” спорт мажмуида бўлиб ўтадиган Гран-при туркумидаги “Мустақиллик кубоги” — юнон-рум кураши халқаро турнирига старт берилди. Уч карра олимпия чемпиони А.Карелин ҳам беш нафар шогирди билан Тошкентга ташриф буюрган.

Ma'rifat

ТАБСИС
ЭТУВЧИЛАР:

Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги, Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Таълим ва фан ходимлари касба уюшмаси Марказий Кўмитаси.

Бош муҳаррир ўринбосари
Абдусамат РАҲИМОВ

Таҳрир ҳайъати:
Йўлдош АҲМЕДОВ, Жуманазар БЕКНАЗАРОВ, Икром БЎРИБОЕВ (масъул котиб), Шукур ЖОНБОЕВ, Қурбонбой МАТҚУРБОНОВ, Нўмонжон РАҲИМЖОНОВ, Йўлдош САИДЖОНОВ, Ҳалим САЙДОВ (бош муҳаррир), Хулкар ТЎЙМАНОВА, Саъдулла ҲАКИМОВ, Ўткир ҲОШИМОВ

Рақам ва далиллар ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар. Фойдаланилмаган мақолаларга жавоб қайтарилмайди. «Маърифат»дан материалларни кўчириб босиб таҳририят рухсати билан амалга оширилиши шарт.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР:
масъул котиб—136-56-42, хатлар ва оммавий ишлар бўлими—136-55-58.

Газетани IBM компютерига Абдурасул НАРМАНОВ ва Малоҳат ТОШОВА саҳифалади.

Навбатчилар:
Хулкар ТЎЙМАНОВА, Шерали НИПОНОВ

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 20.
ИНДЕКС: 149, 150.
Г-107.
Тиражи 49.310
Г. 1 2 3 4 5 6
Ҳажми 4 босма табоқ.
Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-3.

«Шарқ» нашриёт матбаа концерни босмаҳонаси.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси 41-уй

Босишга топшириш вақти - 20.00.
Топширилди — 20.00.

КУЧЛИЛАР АНИҚЛАНАДИ

Пойтахтимиздаги “Жар” спорт-соғломлаштириш мажмуида 24-27 февраль кунлари “Муай-Тай” бўйича республика чемпионати ўтказилади.
Унда мамлакатимизнинг ўн бир вилояти ҳамда Тошкент шаҳри клубларининг ўн саккиз ёшдан катта спортчилари 15 вазн тоифасида голиблик учун рингга чиқишади.
Бу галги мусобақадан кўзланган мақсад, республикамизнинг энг кучли муай-тайчиларини аниқлаш, олдимизда турган Жаҳон, Осие, Европа чемпионатлари ҳамда Таиландда ўтказиладиган “Қирол Кубоги” ва “Шаҳзода Кубоги” каби нуфузли халқаро беллашувларда юртимиз шарафини муносиб ҳимоя қилувчиларни саралаб олишдан иборат. Бўлажак чемпионатда Э. Қутибоев, Д. Пўлатов, А. Тўхтамишев, З. Каримов каби бир неча бор жаҳон чемпионларига муносиб, янгидан-янги ўринбосарлар кашф этилса, ажабмас.
“Туркистон-пресс”

КУРАШ САБОҚЛАРИ

Археологик, этнографик ва тарихий манбаларга кўра Ўзбек миллий кураши — мусобақа, томоша, жанговар кўринишида бўлиб, 450-500 га яқин хилма-хил курашиш усуллари мавжуд бўлган. Шу туфайли миллий кураш ўзининг кўп қирраллиги ва жозибадорлиги билан шарқ мамлакатларида машхур бўлган. Катта кураш орқали етишиб чиққан полвонлар Эрон, Туркия, Юнонистон, Мўғулистон, Хитой, Ҳиндистон каби мамлакатларга бориб, ўша ерлик полвонлар билан беллашганлар. Маълумки, Ўзбек миллий кураши IX-XIII асрларда айниқса гуркираб ривожланди. Шу даврлар ичида, кураш халқнинг энг сеvimли спорт туридан бирига айланди ва жуда оммавийлашиб кетди. Паҳлавон Махмуд, Жалолиддин Мангуберди, Али Русдайи, Дарвеш Муҳаммад каби номи дунёга машхур бўлган кўплаб полвонлар етишиб чиқди. Шундай қилиб “Кураш сабоқлари”нинг муҳимлари бугунги дарсимизда ҳакамларнинг тўлиқ таркибини билиб олишлари мумкин.

VI. БОШ КОТИБ ВА КОТИБЛАР

1. Бош котиб мусобақа қатнашчилари мандат комиссиясидан ўтаётган вақтда курашчиларнинг ҳужжатларини текшириб боради.
2. Бош котиб, ҳакамлар ҳайъатининг мажлисини, мусобақа ва беллашув баённомаларини, курашиш тартибини ва бошқа ҳужжатларни ёзиб боради.
3. Котиблар ўз гиламдаги баённомаларни ёзиб борадилар.
4. Котиблар беллашув баҳоларини ва оғоҳлангирчиларини назорат қозонига ёзиб борадилар.
5. Бош котиб Бош ҳакам билан мусобақанинг ҳисобот баённомасини тўддириб топширишга маъсум шахсдир.

VII. ЎРТАДАГИ ҲАКАМ

1. Беллашув бошланишидан олдин гиламга чиққан курашчиларнинг гигиеник ҳолати, кураш формасининг қоида талабларига жавоб беришини текширади. Агарда кураш қоида талабига жавоб бермаса, қайта кийиниб (руҳсат қилинган вақт ичида) чиқишини талаб қилади.
2. Беллашувнинг қандай боришини ва беллашув давомида кураш қоидаларига қатъий риоя қилинишини кузатиб боради.
3. Беллашув давомида ён томонларда ўтирган ҳакамларнинг баҳоларини ҳам кузатиб боради.
4. Курашчи томонидан қўлланилган ҳар бир усулни баҳолашда курашчи (“ТЎХТА” командаси билан) тўхтатиб, 2-3 секунд ичида тегишли баҳони бериб, “КУРАШ” деб қайтадан беллашувни бошлаш керак.
5. Беллашув давомида қоида бузганлик учун бериладиган оғоҳлангирчиларни эълон қилиш учун ўртадаги ҳакам беллашувни (“ТЎХТА” командаси билан) тўхтатиб, 5-10 секунд вақт ичида тегишли оғоҳлангирчиликни бериб (бу вақт ичида курашчилар кийимларини тартибга солиб ўз жойларида туришлари лозим), “КУРАШ” деб қайтадан беллашувни бошлаши керак.
6. Вақтни кузатиб борувчи ҳакамнинг биддириши билан ўртадаги ҳакам белгиланган беллашув вақти тугаганини “Вақт” иборасини қўл билан кўрсатиб, беллашув- (Давоми. Боши газетамизнинг ўтган сонларида)

VIII. ЁН ТОМОНДАГИ ҲАКАМЛАР

1. Ён томондаги ҳакамлар ўртадаги ҳакамга ёрдам берадилар, курашчиларнинг ҳамма ҳаракатларини баҳолаб борадилар.
2. Ён томондаги ҳакамлар бир-бирига қарама-қарши томонлардаги курсиларда ўтиришади, беллашув давомида зарурат туғилиб қолса, ён томондаги ҳакам олишувни тик туриб кузатиши ҳам мумкин.
3. Агар курашчиларнинг бирига ёки иккаласига ҳам қисқа фурсатга гиламдан чиқиш зарур бўлиб қолса, ён томондаги ҳакамлардан бири ҳамроҳлик қилиши зарур.

IX. ВАҚТНИ КУЗАТУВЧИ ҲАКАМ

1. Вақтни кузатувчи ҳакам курашчилар беллашувга чақирилгандан кейин гиламга қанча вақт мобайнида келиши, агар узрсиз кечкиб келсалар, бу ҳақида дарров гилам бошқарувчи ҳакамни оғоҳлангирчи керак.
2. Беллашув вақтининг ҳар бир дақиқасини назорат қилиб ҳисоблаб боради. Агар беллашув давомида курашчи тиббий ёрдам олса ёки бошқа сабаблар билан олишув тўхатилса ҳаммасини ҳисоблаб гилам бошқарувчи ҳакамни хабардор қилиши шарт.

X. ТАБЛОДАГИ ҲАКАМ

- 1) ўртадаги ҳакам эълон қилган ҳар бир баҳоларни ёки оғоҳлангирчиларни таблода кўрсатиб боради;
- 2) агар ўртадаги ҳакам эълон қилган натижаларни кўролмайд ёки эшитолмай қолса, гилам бошқарувчи ҳакамдан аниқлаб олади;
- 3) таблода акс эттирилган баҳолар гиламда курашчилардан бирининг голиб чиққанлигини эълон қилгунча туриши шарт.

XI. ЭЪЛОН ҚИЛУВЧИ ҲАКАМ

1. Мусобақанинг кун тартибини, қайси вазн тоифасида, кимлар ўртасида беллашув бўлишини, қайси курашчилар беллашувга тайёрланиб туришини эълон қилиб боради.
Гиламга чиққан ҳар бир курашчи ҳақида маълумот бериб боради. Гиламни бошқараётган ҳакам ва гиламдаги ҳакамлар ҳақида ҳам томошабинларга маълумот бериб боради.
2. Беллашув натижаларини эълон қилувчи ҳакам томонидан эълон қилингандан сўнг ҳакамлар қарори қатъий ҳисобланади ва қайта муқокама қилинмайди.
3. Мусобақа ва курашга тааллуқли бўлмаган эълонлар фақат бош ҳакам ёки унинг ўринбосарлари рухсати билан бериллади.

ИТАЛИЯ КЛУБЛАРИ ПЕШҚАДАМ

Европада ҳар ҳафта қитъа етакчи футбол клубларининг эгаллаб турган мавқеини аниқлаш одат тусига айланаётир. Рейтер ахборот агентлигининг эълон қилган ўтаётган ҳафта рейтингидан 20та кучли футбол клуби жой олган. Унга кўра аввалги ҳафтада иккинчи ўрин соҳиби бўлган

Мюнхеннинг “Бавария” жамоаси ўз миллий чемпионатида “Гамбург” билан дуранг ўйнаб, тўртинчи поғонага тушиб қолди. Италия чемпионатининг карвонбошиси “Лацио” жамоаси мазкур рейтингда қарийб 17 ҳафтадан буён пешқадамликни қўлдан бермаётир. Уларнинг ватандошлари - “Ми-

лан” ва “Ювентус” жамоалари эса иккинчи, учинчи ўринларни ишғол этиб туришибди. “Рома”, “Интер”, “Парма” клубларининг ҳам кучли йигирмаликдан жой олгани сабабли, Италия рейтингда сардорлик қилмоқда. Ўтган йили тўртта мусобақанинг чемпиони сифатида футбол оламида

шов-шувга сабаб бўлган, Англиянинг “Манчестер Юнайтед” жамоасига бу гал олтинчи поғона насиб этди. Ажаблანарли томони шундаки, Киевнинг “Динамо”, Москванинг “Спартак” футбол жамоалари ҳам эгаллаб турган ўринларини бошқаларга бўшатишига тўғри келди.

Futbol

